

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Згода Юлія Анатоліївна КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ШАХРАЙСЬКИХ СХЕМ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.	708
Кухарук Ігор Миколайович ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯК СКЛАДОВОЇ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ .	710
Ляховецький Сергій Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРИЧИН СМЕРТІ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ, ЗАМАСКОВАНИХ ПІД САМОГУБСТВО	712
Макогін Ірина Володимирівна ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВІПІЗНАННЯ ПІДОЗРЮВАНОГО ЯК ВАЖЛИВА СЛІДЧА (РОЗШУКОВА) ДІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ	715
Мунтяну Юліан Іванович ОКРЕМІ ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.	718
Мурашко Анастасія Сергіївна «ПРОФІЛЮВАННЯ» ТА «МОДЕЛЮВАННЯ» ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.	720
Паламарчук Олексій Олександрович ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК ВЧИНЕННЯ КРАДІЖОК ОРГАНІЗОВАНИМ ЗЛОЧИННИМ УГРУПУВАННЯМ.	723
Пишненко Ірина Юріївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКИ ПІДОЗРЮВАНОГО ТА ПОТЕРПІЛОГО	726
Радецький Сергій Віталійович ЩОДО СУТНОСТІ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ	728
Сон Людмила Анатоліївна ХАРАКТЕРИСТИКА ТИПОВИХ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКРАДЕННЯМ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	730
Стародубов Олександр Сергійович ВЗАЄМОДІЯ ПРОКУРОРА З ІНШИМИ УЧАСНИКАМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ.	732
Черниш Юрій Петрович КЛАСИФІКАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ	735
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	739

У підсумку, встановлення причин смерті у випадках, де вбивство замасковане під самогубство, є не простою дією, а складним процесом, що вимагає високого рівня професійності, технічної оснащеності та міждисциплінарного підходу. Лише за умов повної мобілізації наявних інструментів, включаючи досвід інших країн та практику міжнародних судових інституцій, можна досягти справедливості та не допустити, щоб злочин залишився безкарним.

Список використаних джерел:

1. Кримінально-правова характеристика та основи розслідування умисних вбивств : монографія / О. С. Сотула, О. С. Саїнчин, передмова Є. Л. Стрельцова. Херсон-Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 928 с.
2. Рішення Європейського Суду з Прав Людини. Захист прав людини і основоположних свобод в кримінальному судочинстві (2022-2024) / під заг. ред. Копотуна І. М. Київ : «Центр учбової літератури», 2024. 328 с.

Ключові слова: Причина смерті, самогубство, вбивство, інсценування, судово-медична експертиза, кримінальне провадження, розслідування, докази, токсикологія.

Keywords: Cause of death, suicide, murder, staging, forensic examination, criminal proceedings, investigation, evidence, toxicology.

Макогін Ірина Володимирівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової
діяльності*

ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ ПІДОЗРЮВАНОГО ЯК ВАЖЛИВА СЛІДЧА (РОЗШУКОВА) ДІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ

Коли обставини кримінальної події є надзвичайно заплутаними, а свідчення свідків неповними або ж нелогічними, правильна ідентифікація підозрюваних у вбивстві з необережності осіб стає вкрай необхідною та важливою.

Пред'явлення для впізнання є однією з ключових слідчих дій, що відіграє важливу роль при розкритті кримінальних правопорушень, зокрема вбивств через необережність, хоча така дія не носить обов'язкового характеру, однак має особливе значення.

Цей процес передбачає надання свідкам або потерпілим можливості впізнати особу, яка пов'язана із злочином. Різні учасники кримінального провадження, такі як свідки, потерпілі та підозрювані, можуть здійснювати впізнавання, але лише за умови, що вони раніше дійсно бачили впізнавану особу і здатні ідентифікувати її під час проведення слідчої дії. Така дія допомагає швидко встановити істину у справі та забезпечити притягнення до відповідальності особи, що вчинила вбивство через необережність.

Пред'явлення для впізнання є слідчою дією, яка полягає у демонстрації свідкові чи іншій особі об'єктів, що ними були спостережені раніше, з метою підтвердження їхньої ідентичності або приналежності до певної групи.

Так, процедура пред'явлення для впізнання складається з трьох основних етапів:

- підготовка до впізнання, або підготовчий етап;
- безпосереднє впізнання (робочий етап);
- фіксація процесу та результатів впізнання, що являє собою заключний етап.

Окрім того, перед проведенням впізнання має бути проведений ряд інших заходів, таких як: допит особи, яка буде впізнавати; вирішення питання про проведення впізнання; встановлення часу, місця та методів проведення впізнання; організація умов для проведення такої дії; визначення способів фіксації ходу проведення впізнання; підбір статистів; залучення понятих; проведення інструктажу серед осіб, що будуть учасниками події.

Допит особи, що буде впізнавати є обов'язковою умовою для проведення впізнання, оскільки слідчий має впевнитися, що така особа, дійсно зберігає у пам'яті образ підозрюваного та зможе його опізнати серед інших осіб.

Прийняття рішення про впізнання є важливим етапом, який допомагає визначити чи доцільно здійснювати впізнання особи підозрюваного, а також яке значення може мати в подальшому дана дія.

Такі елементи, як час, місце та спосіб проведення впізнання можуть суттєво вплинути на результати даної слідчої дії. Щодо часу, то необхідно зазначити, що чимшвидше впізнання проводиться від самої події кримінального правопорушення, тим краще, оскільки забезпечує точність свідчень свідків, допомагає уникнути затримок, які призводять до спотворення спогадів. Нейтральне місце проведення впізнання, яке не створює асоціації з місцем події, допомагає уникнути додаткового стресу на осіб, що впізнають, також таке місце має забезпечувати останнім безпеку та конфіденційність. У КПК України законодавець закріпив певну гарантію, яка передбачає проведення впізнання таким чином, щоб впізнаваний не міг бачити і чути особу, яка його впізнає. Це забезпечує безпеку шляхом виключення візуального та аудіо спостереження. Спосіб проведення впізнання безпосередньо впливає на якість і надійність результатів ідентифікації особи.

Правильний підбір статистів для впізнання має значний вплив на проведення такої слідчої дії, від цього залежить успіх її проведення. Крім впізнаваної особи, необхідно залучити не менше трьох осіб тієї ж статі, які не мають помітних відмінностей за віком, одягом та зовнішністю. При виборі статистів слід зосереджуватися не стільки на вказаному в документах віці, скільки на їхній реальному вигляді. Неприпустимо, щоб особа, підозрювана у вчиненні злочину, була виділена будь-яким чином, наприклад, неналежним зовнішнім виглядом або відсутністю шнурків і ременів, а також іншими характеристиками, властивими місцем попереднього ув'язнення. Варто зазначити, що законодавець не встановлює

вимогу щодо схожості осіб, які представлені для впізнання, оскільки це може призвести до негативних наслідків у формі неправильного висновку особи, що впізнає.

Залучення понятих під час впізнання – це певна гарантія прозорості і законності дій під час слідства. Понятих залучають для підтвердження об'єктивності проведення впізнання і верифікації результатів. Зазвичай це дві особи, що є незалежними та нейтральними, вони спостерігають за процесом впізнання та в подальшому можуть підтвердити, що така дія проведена у відповідності до законодавства та без порушень.

Проведення інструктажу перед впізнанням допомагає підготувати свідків, потерпілих та статистів до самої процедури впізнання. Правильний інструктаж забезпечує ясність процесу, зменшує емоційний стрес вищевказаних осіб і підвищує ймовірність отримання точних та об'єктивних свідчень, тому слідчий має приділити значну увагу даному етапу.

Враховуючи норми законодавства, під час або, зазвичай, відразу після завершення слідчої дії складається протокол, в якому детально відтворюється процес пред'явлення для впізнання у порядку проведення. Це починається з роз'яснення прав і обов'язків осіб, які беруть участь у цій дії, і завершується описом ознак або їх комбінації, на основі яких особа здійснила впізнання. Крім того, у випадку застосування інших методів впізнання без візуального спостереження, таких як фотознімки чи відеозаписи, всі умови та обставини цього процесу повинні бути зазначені, з додаванням відповідних фотографій. Також необхідно обов'язково внести до протоколу факт використання технічних засобів для фіксації ходу впізнання.

Отож, пред'явлення для впізнання є однією із важливих, хоча необов'язкових слідчих (розшукових) дій, у рамках розслідування вбивств через необережність. Саме така дія забезпечує важливу можливість ідентифікації підозрюваних осіб, що впливає на рух та розвиток кримінального провадження, однак дотримання певних правил проведення впізнання забезпечує його законність та можливість використання результатів. Впізнання не лише надає слідству нові можливості для збору доказів, а й сприяє підтвердженню або спростуванню певних версій, що стосуються обставин кримінального правопорушення.

Ключові слова: вбивство, необережність, підозрюваний, впізнання, кримінальне правопорушення.

Keywords: murder, negligence, suspect, identification, criminal offense.